

компромiсiв; суб'єктами мирової угоди – сторони самого спору; предметом – коло прав i обов'язкiв сторiн спору; мирова угода може укладатися поза межами предмету спору, не порушуючи прав та законних iнтересiв iнших осiб.

Отже, мирова угода є важливим та ефективним способом врегулювання господарського спору на основi компромiсу та дотримання комерцiйних iнтересiв сторiн.

Господарським процесуальним законодавством не передбачена possibilitь змiни чи розiрвання мирової угоди, вiдсутнiй чiткий порядок укладення i примусового виконання умов мирової угоди, мотивування вiдмови господарського суду затвердити мирову угоду, не врегульовано питання iстотних умов цiєї угоди, що потребує вдосконалення. Проте, є багато факторiв якi сприяють застосуванню такого правового механiзму врегулювання спорiв як мирова угода, зокрема це зменшення завантаженостi суддiв, скорочення тривалостi судового процесу, зменшення судових витрат та ймовiрностi розголошення конфiденцiйної iнформацiї тощо.

Список використаних джерел

1. Господарський процесуальний кодекс України вiд 06 листопада 1991 № 1798–XII.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

2. Вербiцька М. Ю. Укладення мирових угод в апеляцiйному, касацiйному провадженнях у господарському процесi та на стадiї виконання судових рiшень. *Актуальнi проблеми правознавства*. 2018. Вип. 1. С. 124-129.

3. Гордiєнко Т.О. Мирова угода в господарському процесi. *Порiвняльно-аналiтичне право*. 2017. №1. С. 94-97.

4. Канарик Ю. С., Хомiк В. О. Мирова угода в господарському процесi: проблеми застосування. *Держава та регiони. Серiя Право*. 2017. № 4 (58). С. 28-31.

5. Попков П.О. Виконання ухвали про затвердження мирової угоди в господарському судочинствi. *Науковий вiсник публiчного та приватного права*. 2019. Вип.1. Т.2. С. 28-32.

Гоголь А.

студентка III курсу

юридичного факультету

Тернопiльського нацiонального

економiчного унiверситету

Науковий керiвник: к.ю.н., доцент

кафедри конституцiйного, адмiнiстративного

та фiнансового права ТНЕУ

Ментух Н.Ф.

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Реформування економіки України напряму пов'язане з появою нових організаційно-правових форм юридичних осіб, що викликало необхідність розробки та прийняття спеціального законодавства, яке б визначало правове становище таких організацій та правові засади їх створення і діяльності.

Одним із видів господарських товариств, які наділяються статусом юридичної особи приватного права, є товариства з обмеженою (ТОВ). Поширеність у господарській практиці ТОВ обумовлено, зокрема, тим, що вони є найбільш доцільною і зручною правовою формою ведення малого або середнього бізнесу одним або невеликою групою підприємців.

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) є однією з найпоширеніших організаційно-правових форм юридичної особи. Варто відзначити той факт, що дана форма організації юридичних осіб широко використовується в більшості зарубіжних країн, а саме: у Німеччині; Нідерландах; Франції; Польщі; в модифікованому вигляді у Великій Британії і США. На даний момент це найпоширеніша організаційно-правова форма комерційних

організацій у світі. Ця обставина говорить про перевагу даної організаційно-правової форми для учасників підприємницької діяльності.

Товариства з обмеженою відповідальністю виникли пізніше повних, командитних та інших видів товариств. Їх виникнення є наслідком достатньої централізації капіталу, коли відпала необхідність залучення капіталів багатьох власників, що характерно для акціонерних товариств. Товариства з обмеженою відповідальністю зберегли переваги акціонерних товариств та водночас були більш гнучкою формою об'єднання капіталів суб'єктів господарської діяльності [1, с. 79].

Я. Марущак у своїй роботі зазначає, що в правовій історії не існувало аналогів товариства з обмеженою відповідальністю. Це поняття вперше з'явилося у Німеччині, воно було започатковане в 1892 році Міністерством юстиції. Це була спроба законодавства стабілізувати ситуацію після прийняття занадто жорстких норм акціонерного законодавства. Характерною особливістю, яка відрізняла цю форму товариств від акціонерного, була повна відсутність особистого елемента, оскільки в такому суб'єкті господарювання унеможлиблювалося вільне відчуження учасниками своїх вкладів на користь третіх осіб [2, с. 44].

Товариство з обмеженою відповідальністю придбало надзвичайну популярність і, в зв'язку з міжнародною конкуренцією, набуло поширення в інших країнах. Після Німеччини дана форма була допущена в Австрії - закон від 5 березня 1906 року, де її організація в цілому подібна до німецької, але більш суворі вимоги закону не дали такого широкого поширення, як в Німеччині [3].

Довгий період нормативну базу створення та діяльності ТОВ складали Цивільний кодекс України (ЦК України) [4], Господарський кодекс України (ГК України) [5] та Закон України (ЗУ) «Про господарські товариства» [6].

Варто відзначити той факт, що колишній механізм регулювання діяльності такого товариства не відповідав сучасним вимогам щодо його гнучкості та ефективності, а саме характеризувався рядом недоліків, основними з яких були: права учасників товариств не достатньо врегульовувалися або взагалі були відсутні механізми їх реалізації та захисту; відсутністю правового механізму виключення учасника з товариства, що призводило до формування атмосфери взаємної недовіри та конфліктів між учасниками товариства; відсутністю норм щодо створення в товаристві наглядової ради, що істотно знижувало рівень інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів; відсутністю дієвого механізму здійснення контролю за діяльністю виконавчого органу та притягнення до відповідальності його членів, що, в свою чергу призводило до надмірного втручання учасників товариства в управлінські процеси або до збільшення кількості випадків зловживання посадовими особами товариства тощо.

Однак, позитивним кроком для України стало прийняття 06 лютого 2018 року Верховною Радою України Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», який врахував тенденції розвитку відповідної організаційно-правової форми юридичної особи та сучасний стан правозастосування в Україні [7]. Даний Закон визначає засади правового становища товариства, правила про учасників, формування статутного капіталу, вимоги до установчих документів, особливості управління в товаристві, правила про перехід частки в статутному капіталі ТОВ до іншої особи та про вихід учасника з товариства, особливості припинення товариства.

Відповідно до ч. 3 ст. 80 Господарського кодексу України (далі - ГК України) товариством з обмеженою відповідальністю є господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів [5].

Однак, ТОВ – це об'єднання, насамперед, капіталів, а не осіб (що не виключає особистої участі учасників у справах ТОВ). Ось чому учасник ТОВ може одночасно бути членом декількох товариств, у тому числі однорідних за характером діяльності. До того ж брати участь у товаристві з обмеженою відповідальністю можуть будь-які особи, а не тільки підприємці. Самих учасників не турбує думка про те, що у випадку невдачі доведеться позбутися багато чого і це істотно вплине на їх добробут. Вони ризикують тільки своїми вкладами, внесеними при вступі до товариства з обмеженою відповідальністю. Певні гарантії отримують і кредитори, оскільки

характер відповідальності учасників відомий їм завчасно, до вступу у ділові стосунки з ТОВ. Саме ж ТОВ несе повну матеріальну відповідальність за своїми зобов'язаннями перед кредиторами усім належним йому на праві власності майном [8].

Варто зазначити, що в новому законі України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (далі – Закон) відсутні визначення понять «товариство з обмеженою відповідальністю» та «товариство з додатковою відповідальністю». Також, змінено кількісний склад учасників ТОВ, відповідно до ст.4 Закону не встановлює обмежень на кількість учасників ТОВ, на відміну від ст.50 ЗУ «Про господарські товариства», яка містила обмеження у кількості 100 осіб. Також, зменшено перелік інформації, що обов'язково повинно зазначатися в статуті ТОВ. Зокрема, в ст.11 Закону не передбачається обов'язкове зазначення інформації про розмір статутного капіталу, переліку учасників товариства, з переліку відомостей, що підлягають обов'язковому закріпленню в статуті [7].

Також не передбачено Законом і зазначення місцезнаходження в статуті товариства, але відсутність зазначеної інформації про статутний капітал, перелік учасників, місцезнаходження товариства, усуває необхідність додаткових дій щодо нотаріального посвідчення, реєстрації змін до статуту товариства, що звичайно, крім організаційних незручностей, було причиною і додаткових витрат часу, який часто має вирішальне значення для інвесторів та суб'єктів господарювання. Внесено зміни до порядку формування статутного капіталу у випадку створення ТОВ. Загальний строк формування статутного капіталу скорочено, проте за одностайним рішенням загальних зборів учасників, в яких взяли участь всі учасники товариства, цей строк може бути збільшений або зменшений, що має бути відображене у статуті. Тобто визначення строку внесення учасниками часток у статутний капітал – це диспозитивне право учасників товариства. В Законі, також, деталізовано порядок збільшення та зменшення статутного капіталу. Для прикладу, у ч. 2 ст. 16 Закону передбачається, що збільшення статутного капіталу товариства, яке володіє часткою у власному статутному капіталі, не допускається. На думку окремих дослідників, внесені значні зміни в регулювання переважного права учасників, щодо порядку виходу учасника товариства, механізму виключення учасника з товариства, порядку спадкування часток. Зокрема, зазначені умови, що мають бути дотриманні для реалізації учасником свого переважного права, а саме строки і порядок повідомлення, надання згоди, укладення договору купівлі-продажу частки. Впроваджено новелу – корпоративний договір, який в свою чергу є дієвим засобом захисту прав учасників товариства і зручним інструментом, що дозволяє ефективно регулювати особливості корпоративного управління в певному товаристві [9].

Отже, на підставі вище зазначеного можна зробити висновок, що процес формування товариства з обмеженою відповідальністю, як одного із видів господарських товариств, має свою історію становлення та розвитку. А прийняття спеціального законодавчого акта закріпило правове становище товариства з обмеженою відповідальністю, стало гідним кроком на шляху удосконалення механізму правового регулювання створення, провадження діяльності та припинення товариств з обмеженою відповідальністю.

Список використаних джерел

1. Мамутов В.К., Чувпило О.О. Господарче право зарубіжних країн. К.: Ділова Україна. 1996. 352 с.
2. Марущак Я. Товариства в Європейському Союзі: права та обов'язки їх учасників. *Підприємництво, господарство і право*. №6. 2017. С.43-47.
3. Піпенко М.А., Батир Ю.Г. Теоретико-методологічні аспекти управління на підприємствах агропромислового комплексу – товариствах з обмеженою відповідальністю. URL: http://repository.hdzva.edu.ua/jspui/bitstream/repoHDZVA/260/1/Pipenko_Teoretyko_metodolohichni_aspekty_2017.pdf.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року. *Відомості Верховної Ради*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №18 (№19-20, № 21-22). Ст.144.

6. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст.682.
7. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №13. Ст.69.
8. Прокопенко В.В . Науково-практичний коментар Господарського кодексу України від 23.06. 2014р. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive /1_2018/10.pdf
9. Горбова Н.А. Закон України «Про товариства з обмеженою відповідальністю та додатковою відповідальністю»: Аналіз нововведень та регуляторного впливу. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive /1_2018/10.pdf

Гой В.

*студентка 3 курсу
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя
Науковий керівник: к.е.н., доцент,
кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. Пулюя
Химич І. Г.*

ПРОБЛЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

На сьогодні банківська система України є досить нестабільною. З 2015 до початку 2020 року кількість комерційних банків на території України зменшилася більш ніж вдвічі, з 163 до 75 банків. Актуальним питання залишається збереження коштів та депозитів клієнтів. Основним способом захисту вкладів фізичних осіб є система гарантування вкладів в Україні.

Обов'язковою умовою є наявність договору банківського депозиту з банку, який передбачає передачу особою коштів банку задля отримання прибутку у вигляді відсотків через певний період часу.

Даний захист інтересів вкладників передбачає відшкодування їм коштів у випадку визнання банку неплатоспроможним. Це здійснюється через Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) та регулюється Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

ФГВФО – установа, що діє від імені Держави і гарантує повернення коштів вкладникам у разі ліквідації комерційного банку.

Основним завданням Фонду є забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку [1].

Кожний комерційний банк зобов'язаний сплачувати внески до даного фонду. Фонд відшкодовує громадянам вкладені кошти з відсотками, проте обмежена максимальна сума виплат – 200 000 грн, незалежно від кількості рахунків в одному банку.

Проте дані гарантії не поширюються на небанківські кредитно-фінансові установи, такі як, наприклад, кредитні спілки. Відносини між клієнтом і спілкою здійснюються на договірній основі. Щоб стати членом кредитної спілки потрібно сплатити вступний та обов'язковий пайовий внески. Тому, на нашу думку, інші фінансові установи, які залучають депозити, такі як кредитні спілки, також мають бути учасниками фонду.

Проблемою також є деякі види шахрайств, які появляються у сфері фінансово-кредитних відносин. Існує схема, передбачає укладення договору у приміщенні банку, але не з банком, а з небанківськими фінансовими установами. Оскільки гарантування вкладів не поширюється на небанківські установи, то споживачі втрачають право на відшкодування вкладів та відсотків на них у разі банкрутства. Дана схема втілюється в життя через низький рівень правової та фінансової культури людей.

Важливим аспектом також є те, що наявність гарантій зменшує зацікавленість вкладників в усвідомленому виборі банку, перевірці його фінансового стану банку і репутації.